

Okazałości dendrologiczne GOP-u

Ogromne miasta konurbacji Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego to dopiero XIX wiek, kiedy epoka przemysłowa z zachodu Europy dotarła również na ziemię polskie. Rozwój przemysłu ciężkiego w Polsce umożliwił osadnictwo i tak powstały np. Ruda Śląska, Zabrze czy Katowice. Bardzo często powstawały one wokół nowych zakładów pracy.

Ale rzeki, bajora, szuwary, bagna, trzęsawiska, potężne drzewa, pamiętają najpiękniejsze czasy z historii państwa polskiego, zanim powstały kopalnie, huty czy koksownie. Drzewa są długowieczne i jeżeli pożary, choroby, pasożyty czy człowiek nie będą ingerowały w ich istnienie – mają szansę przeżyć sporo lat, np. sekwoje, metasekwoje czy drzewa mamutowe w Ameryce Północnej – nawet liczone w tysiącach.

W GOP mamy kilka przykładów takich ciekawych okazów. Topola „Tekla” rośnie przy zamku w Chudowie w pow. gliwickim. To topola kanadyjska (*Populus canadensis*). Według pomiaru z 2013 roku jest to najgrubszy okaz tego gatunku w Polsce i mierzy 7,24 m w obwodzie. Taka grubość nadaje

„Tekli” 36 miejsce w Polsce pod względem grubości wszystkich drzew (wg Rejestru Drzew Pomnikowych). Jej wysokość to 31,50 m (dane z 2013 r.) i to plasuje ją w tej kategorii na 92 miejscu w Polsce.

Ciekawym drzewem jest pomnik przyrody lipa „Witostaw”, potocznie zwana Witulą. Rośnie ona w Przyszowicach również w pow. gliwickim. Jej wymiary to: obwód pnia 7,5 m, a wysokość to 17 m. Szacuje się, że ma ona kilkaset lat. Jest to jedna z najgrubszych lip krymskich (*Tilia x euchlora*) w województwie i Polsce. Od roku 1998 jest objęta ochroną prawną (rozporządzenie wojewody katowickiego z 9 września 1998 r.). W roku 2001 przeprowadzono gruntowne zabiegi pielęgnacyjne drzewa.

Należy przedstawić też drzewo, które zostało posadzone na pamiątkę odsieczy wiedeńskiej w XVII w i pamięta króla Jana III Sobieskiego – platan z Bytomia Miechowic. Rośnie on w Parku Ludowym w Miechowicach. Jego gatunkowa nazwa to platan klonolistny (*Platanus x hispanica*). Wymiary drzewa to ponad 6 m obwodu pnia. W 330 rocznicę, kiedy Sobieski zatrzymał się w Bytomiu zmierzając na Wiedeń, czyli w roku 1973 platan klonolistny został ustanowiony pomnikiem przyrody decyzją nr 312 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z 1 grudnia 1973 r. Od tego dnia nosi nazwę platan klonolistny im. Jana III Sobieskiego.

Wszystkie wymienione drzewa to gatunki dla tego terenu obce lub hybrydy (mieszkańce gatunkowe). Nowe warunki klimatyczne, w miarę korzystne, brak naturalnych wrogów (owady, grzyby) to wszystko wpłynęło na to, że okazy utrzymały się bardzo dobrej kondycji. Mijamy nadzieję, że kolejne pokolenia Polaków będą miały przyjemność odpocząć w cieniu tych pomnikowych drzew.